

Sygn. akt IV U 920/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 września 2013 roku

Sąd Okręgowy w Tarnowie Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSR del. Jacek Liszka

Protokolant: st. sekr. sądowy Małgorzata Houda

po rozpoznaniu w dniu 24 września 2013 roku w Tarnowie na rozprawie

sprawy z odwołania T. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 24 kwietnia 2013 roku nr (...)

w sprawie T. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o emeryturę

oddala odwołanie.

Sygn. akt IV U 920/13

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Okręgowego w Tarnowie z dnia 24 września 2013 r.

W dniu 7 grudnia 2012 r. T. S. wystąpiła w wnioskiem o wypłatę zaległych świadczeń emerytalnych za okres od (...) r. do 21 listopada 2012 r. w związku

z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r., K 2/12.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. decyzją z dnia 24 kwietnia 2013r. odmówił T. S. wyrównania zawieszony decyzją z dnia 16 grudnia

2008 r. emerytury za okres od (...) do 21 listopada 2012 r., na podstawie przepisów ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r., K 2/12. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że decyzją z dnia 16 grudnia 2008 r. o przyznaniu ubezpieczonej emerytury, zawieszono wypłatę tego świadczenia z uwagi na kontynuowanie przez w/w zatrudnienia. Pomimo pouczenia odwołującej o możliwości żądania podjęcia wypłaty emerytury po dniu

8 stycznia 2009 r., ubezpieczona z wnioskiem takim nie wystąpiła. Po 1 października 2011 r., z uwagi na wprowadzenie art. 103a ustawy emerytalnej uzależniającego podjęcie wypłaty świadczenia od rozwiązania stosunku pracy, wniosku zaś takiego już złożyć nie mogła.

W dalszej kolejności organ rentowy zauważył, że brak jest podstaw do wypłaty ubezpieczonej wyrównania emerytury, ponieważ wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012r. nie ma zastosowania do przypadającego przed

dniem 22 listopada 2012 r. okresu zawieszenia emerytur na podstawie art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2010 r. Nr 257, poz. 1726 i z 2011 r. Nr 291, poz. 1707) w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (D. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.).

Odwołująca wniosła odwołanie od tej decyzji, w którym domagała się jej zmiany i wypłacenia emerytury za okres od(...), tj. od osiągnięcia 60 roku życia do 21 listopada 2012 r. wraz z ustawowymi odsetkami od(...).r. do dnia zapłaty.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie, ponieważ ubezpieczona prawo do emerytury nabyła w okresie obowiązywania art. 103 ust. 2a ustawy emerytalnej, którego zgodność z Konstytucją RP potwierdzona została wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 7 lutego 2006 r., SK 45/04. Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r. dotyczy zaś ściśle określonego kręgu osób, które nabyły prawo do emerytury w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r., a zatem nie znajduje zastosowania w przypadku odwołującej, która z wnioskiem o emeryturę wystąpiła 1 grudnia 2008 r.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny sprawy:

T. S. urodzona (...), w dniu 1 grudnia 2008 r. wystąpiła z wnioskiem o przyznanie emerytury. Organ rentowy decyzją z dnia 16 grudnia 2008 r. przyznał odwołującej od dnia 1 grudnia 2008 r. emeryturę, zawieszając jednocześnie jej wypłatę z uwagi na kontynuowanie przez ubezpieczoną zatrudnienia. W decyzji tej organ rentowy zaznaczył, że w celu podjęcia wypłaty świadczenia należy przedłożyć w Oddziale ZUS świadectwo pracy lub zaświadczenie potwierdzające fakt rozwiązania stosunku pracy z każdym pracodawcą, na rzecz którego praca ta była wykonywana bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury.

W dniu 15 stycznia 2009 r. odwołująca została poinformowana przez ZUS o możliwości wystąpienia z wnioskiem o podjęcie wypłaty emerytury w związku z uchynieniem ustawą z dnia 21 listopada 2008 r. o emeryturach kapitałowych (Dz. U. Nr 228, poz.1507) art. 103 ust. 2a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS.

Ubezpieczona nie domagała się podjęcia wypłaty emerytury.

Organ rentowy kilkakrotnie przeliczał wysokość emerytury odwołującej z uwagi na kontynuowanie przez nią zatrudnienia.

dowód:

- wniosek o emeryturę z dnia 01.12.2008 r.- k. 1-3 ar,
- decyzja ZUS z dnia 16.12.2008 r.- k. 45 ar,
- informacja wraz ze zwrotnym potwierdzeniem odbioru przesyłki poleconej- k. 47-50 ar,
- decyzje ZUS z dnia: 17.04.2009 r., 31.03.2010 r., 04.02.2011 r., 18.03.2011 r., 06.02.2012 r., 09.03.2012 r.- k. 61, 75, 90, 103, 108, 115 ar,

Odwołująca od 1 lutego 1981 r. do nadal pozostaje w zatrudnieniu w ramach stosunku pracy w (...).

dowód:

- zaświadczenia zakładu pracy- k. 87, 105 ar,

•
Stan faktyczny w niniejszej sprawie Sąd ustalił w oparciu o dokumenty.

Sąd pozytywnie ocenił dowody z dokumentów, których autentyczność oraz wiarygodność, jak również poprawność materialna i formalna nie budziły wątpliwości, zaś ich treść i forma nie były kwestionowane przez strony postępowania. Brak było zatem jakichkolwiek podstaw, także takich, jakie należałoby uwzględnić z urzędu, aby dokumentom tym odmówić właściwego im znaczenia dowodowego. Dokumenty urzędowe stanowiły zatem dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone (art. 244 k.p.c.), zaś dokumenty prywatne dowód tego, że osoba która je podpisała złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie (art. 245 k.p.c.).

Sąd Okręgowy rozważył, co następuje:

Odwołanie podlega oddaleniu.

W niniejszej sprawie ubezpieczona domagała się zmiany zaskarżonej decyzji z dnia 24 kwietnia 2013 r. i wypłacenia emerytury za okres od (...), tj. od osiągnięcia 60 roku życia do 21 listopada 2012 r. wraz z ustawowymi odsetkami od (...) do dnia zapłaty w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r., K 2/12.

Przechodząc do istoty sprawy tj. kwestii zasadności żądania wypłaty przedmiotowego świadczenia za powyższy okres, należy podkreślić, że podstawę prawną takiego rozstrzygnięcia, poza przepisami ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach

z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.), stanowił przepis art. 28 ustawy z dnia 16.12.2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2010 r. nr 257, poz. 1726). U podstaw wydania wspomnianej decyzji było dodanie z dniem 1 stycznia 2011 r. do ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS art. 103a, zgodnie z którym prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego. Na mocy art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. nowy art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS znalazł zastosowanie do emerytur przyznanych przed dniem wejścia w życie tej ustawy, poczynając od 1 października 2011 r.

W wyroku z dnia 13 listopada 2012 r., K 2/12, Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS, dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r., w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, umarzając postępowanie w pozostałym zakresie (Dz. U. z 2012 r., poz. 1285).

Jak wskazano w uzasadnieniu wyroku, problemem w tej sprawie było ustalenie, czy ustawodawca mógł na podstawie art. 28 ustawy zmieniającej z dnia 16 grudnia 2010 r. rozciągnąć stosowanie art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS- przepisu ustalającego nową treść ryzyka emerytalnego- na sytuacje przeszłe, tj. wobec osób, które już nabyły prawo do emerytury w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r., czyli w czasie obowiązywania regulacji niezawierającej wymogu rozwiązania stosunku pracy

z dotychczasowym pracodawcą dla uzyskania świadczenia emerytalnego. W tym okresie bowiem treścią ryzyka emerytalnego było wyłącznie osiągnięcie wieku emerytalnego (i stażu ubezpieczeniowego), co znaczy, że realizacja świadczenia następowała niezależnie od dalszego zatrudnienia.

Trzeba mieć bowiem na uwadze, iż do dnia 7 stycznia 2009 r. obowiązywał art. 103 ust. 2a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS. Przepis ten stanowił o zawieszeniu emerytury bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta, z tytułu kontynuowania zatrudnienia (bez rozwiązania stosunku pracy) u pracodawcy, u którego pozostawał w stosunku pracy bezpośrednio przed nabyciem prawa do emerytury. Art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z FUS został uchylony mocą art. 37 pkt 5 lit. b ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o emeryturach kapitałowych (Dz. U. Nr 228, poz. 1507). Od 8 stycznia 2009 r. treścią ryzyka emerytalnego ponownie było osiągnięcie odpowiedniego wieku. Uchylenie art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z FUS było konsekwencją realizacji programu „Solidarność pokoleń- działania dla zwiększenia aktywności zawodowej osób w wieku 50+”- pakietu działań rządowych zmierzających do zwiększenia zatrudnienia osób po 50 roku życia. Uchylenie powołanego przepisu miało usunąć jedną z barier aktywności zawodowej tych osób. Zgodnie z art. 45 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r., wypłaty zawieszony emerytury dokonywało się na wniosek osoby zainteresowanej, a Zakład Ubezpieczeń Społecznych informował osoby, mające w dniu wejścia w życie ustawy zawieszony prawo do emerytury w trybie art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, o warunkach pobierania świadczeń. Ten stan prawny obowiązywał do 31 grudnia 2010 r. Od 1 stycznia 2011 r. obowiązuje art. 103a, dodany do ustawy o emeryturach i rentach z FUS na podstawie art. 6 pkt 2 ustawy zmieniającej z 16 grudnia 2010 r., znoszący możliwość pobierania emerytury bez rozwiązywania umowy o pracę z dotychczasowym pracodawcą, na rzecz którego była wykonywana praca bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego. Art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS objął wszystkich emerytów, a więc nie tylko tych, którzy prawo do emerytury uzyskują od momentu jego wejścia w życie, ale również tych, którzy przeszli na emeryturę wcześniej. Tym samym ustawodawca przesądził, że treścią ryzyka emerytalnego jest prawo do zaprzestania pracy po osiągnięciu wieku emerytalnego, a wyrazem zajęcia tego ryzyka jest rozwiązanie stosunku (stosunków) pracy przez ubezpieczonego z pracodawcą (pracodawcami), na rzecz którego (których) wykonywał pracę bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury.

Z chwilą ogłoszenia sentencji wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r., K 2/12, w Dzienniku Ustaw, art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw utracił moc w zakresie, w jakim przewidywał stosowanie art. 103a ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r. Natomiast art. 103a powołanej ustawy pozostaje nadal w obrocie prawnym i znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury w momencie jego wejścia w życie i później, tj. od 1 stycznia 2011 r.

Reasumując, zawieszenie prawa do emerytury z powodu kontynuowania zatrudnienia osobom, które nabyły to prawo w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. narusza zasadę zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa. Trybunał uznał, że rozwiązanie przyjęte przez ustawodawcę w art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw spowodowało, że osoby, które skutecznie nabyły i zrealizowały prawo do emerytury w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. zostały objęte nową, mniej korzystną dla nich treścią ryzyka emerytalnego. Aby emeryturę nadal pobierać po 1 października 2011 r. musiały one rozwiązać stosunek pracy z dotychczasowym pracodawcą. W przeciwnym razie ich świadczenie emerytalne ulegało zawieszeniu. Oceniając sytuację tych osób z punktu widzenia zasady ochrony zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa, należy dojść do wniosku, że gdyby w momencie przechodzenia na emeryturę osoby te wiedziały, że będą musiały przerwać zatrudnienie, żeby uzyskać świadczenie emerytalne, to ich decyzja być może byłaby inna, tzn. nie składałyby wniosku o ustalenie prawa do emerytury i kontynuowały zatrudnienie. Korzystniejsze byłoby bowiem dla nich osiągnięcie wysokiego dochodu ze stosunku pracy niż dużo mniejszej emerytury. Co więcej- późniejsze złożenie wniosku oznaczałoby wyższe świadczenie emerytalne. Treść ryzyka emerytalnego, w określeniu której ustawodawca ma swobodę, nie powinna być zmieniana w stosunku do osób, które już nabyły i zrealizowały prawo do emerytury. Trybunał zwrócił ponadto uwagę, że ustawodawca przewidział wprawdzie w art. 194c ustawy z dnia

17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, dodanym ustawą z dnia 10 czerwca 2011 r. o zmianie tej ustawy, możliwość ponownego, korzystniejszego od zasad ogólnych, ustalenia wysokości świadczenia dla osób, które złożyły wnioski o emeryturę w latach 2009-2010, a którym świadczenie zostało zawieszane od 1 października 2011 r., jednakże uzależnił skorzystanie

z niej od spełnienia warunku niepobierania zawieszanej emerytury przez 18 miesięcy. Tym samym osoby, które go nie spełnią, mogą wprawdzie przeliczyć wysokość emerytury po rozwiązaniu stosunku pracy, ale na zasadach ogólnych- świadczenie zostanie zatem wyliczone według kwoty bazowej albo średniego dalszego trwania życia na dzień złożenia wniosku, którego mogliby nie składać, gdyby wiedzieli, że zostanie w stosunku do nich zmieniona treść ryzyka emerytalnego.

Mając na uwadze stan faktyczny w niniejszej sprawie, podkreślić trzeba, że ubezpieczona prawo do emerytury nabyła z dniem 01.12.2008 r., a zatem w chwili obowiązywania art. 103 ust. 2a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach

z FUS, stanowiącego o zawieszeniu emerytury bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta.

Zgodność z Konstytucją art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z FUS potwierdził TK w wyroku z 7 lutego 2006 r., sygn. SK 45/04. W wyroku tym Trybunał uznał, że art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z FUS jest zgodny z powołanymi przepisami Konstytucji, w tym z art. 2. W uzasadnieniu Trybunał stwierdził m.in., że „całkowite zawieszenie świadczeń w razie nierozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą nie ma charakteru arbitralnego i nie narusza zasady proporcjonalności, ponieważ odpowiada istocie konstytucyjnego prawa do zabezpieczenia społecznego i ma na celu realizację zadań państwa w zakresie zapewnienia pełnego, produktywnego zatrudnienia”. Trybunał podkreślił, że umożliwienie pobierania świadczeń emerytalnych bez przerwania działalności zawodowej wykracza poza konstytucyjny zakres prawa do zabezpieczenia społecznego po osiągnięciu wieku emerytalnego. Zarówno w wyroku o sygn. SK 45/04, jak

i w wydanym później wyroku z dnia 27 stycznia 2010 r., sygn. SK 41/07, Trybunał stwierdził, że ustawodawca nie ma obowiązku zapewnienia jednostce świadczeń emerytalnych

w sytuacji, gdy decyduje się ona na kontynuowanie pracy zawodowej.

Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r., K 2/12

(Dz. U. z 2012 r., poz. 1285) dotyczy tymczasem art. 103a ustawy, który wszedł w życie dopiero z dniem 1 stycznia 2011 r. oraz zawieszenia prawa do emerytury z powodu kontynuowania zatrudnienia osobom, które nabyły to prawo w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. Nie znajduje zatem zastosowania w niniejszej sprawie, skoro T. S. prawo do emerytury nabyła z dniem 01.12.2008 r., a tylko jej wypłata była zawieszona z uwagi na kontynuowanie stosunku pracy. Podkreślić również trzeba, że po dniu 8 stycznia 2009 r., mimo takiej możliwości, odwołująca nie wystąpiła do organu rentowego

z wnioskiem o podjęcie wypłaty przyznanego jej decyzją z dnia 16 grudnia 2008 r. świadczenia. Począwszy od dnia 1 lutego 1981 r. kontynuowała zatrudnienie i dopiero w dniu 7 grudnia 2012r. domagała się wypłaty zaległych świadczeń emerytalnych od (...)tj. od osiągnięcia 60 roku życia do 21 listopada 2012 r. w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r., K 2/12. Okoliczność, iż ubezpieczona domagała się wypłaty zaległych świadczeń od (...). niczego w przedmiotowej sprawie nie zmienia. Wszak trzeba mieć na uwadze, że odwołująca prawo do emerytury nabyła z dniem

1 grudnia 2008 r. i nie należy do kręgu osób, do których znajduje zastosowanie wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r.

Mając powyższe na uwadze, na mocy powołanych wyżej przepisów prawa materialnego i art. 477¹⁴§ 1 k.p.c., należało orzec jak w sentencji i oddalić odwołanie od decyzji z dnia 24 kwietnia 2013 r.